

DZIENNIK BERLIŃSKI

Adres redakcji i administracji:

BERLIN W., Schillerstrasse 57.

Telefon: Bismark 7546.

Pocztowe konto czekowe: Berlin NW. 7 nr. 4203

wychodzi codziennie

(prócz niedziel i świąt).

EKSPEDYCJA: Bytom G.-Śl. (Beuthen O.-S.), Kurffirstenstr. 19.

Cena abonamentu na pocztę miesięcz. 1,85 mk.
Wysyłka pod opaską w Niemczech 2,75 m. mies.
Abonament w agencjach 1,85 mk. miesięcznie.

Cena ogłoszeń w Niemczech:

— Za 1 milimetr osmioletowy 10 fenigów. —

Rok XXXIV

Czwartek 7-go sierpnia 1930

Nr. 181

Zgromadzenie Ligi Narodów.

W związku ze znanym projektem parlamentarnej grupy angielskiej złożonej z liberalów i labourystów, którzy domagali się od rządu angielskiego, by podniósł w Genewie kwestję mniejszości narodowych celem utworzenia w sekretarjacie Ligi stałej komisji dla spraw mniejszościowych, w kołach Ligi Narodów panuje przekonanie, iż inicjatywa ta wywołana została pod wpływem propagandy, niemieckiej, która pragnie pozyskać dla rządu niemieckiego poparcie Anglii dla nowych posunięć niemieckich na polu mniejszościowym, mających nastąpić w ciągu zbliżającego się wrześniowego Zgromadzenia Ligi Narodów.

Wedle opinii panującej w sekretarjacie Ligi Rzesza zamierza stanowczo wystąpić podczas jesienno Zgromadzenia w sprawach mniejszościowych i, nawiązując do stanowiska zajętego przez Stresemanna w latach ubiegłych, zażądać raz jeszcze ustanowienia w sekretarjacie Ligi stałego organu dla spraw mniejszościowych wbrew uchwałom madryckim Ligi Narodów z czerwca roku ubiegłego, które uznały stworzenie takiego organu za naruszenie traktatów o ochronie mniejszości, obowiązujących szeregu państw europejskich.

Nie trzeba udowadniać, że moment obecny jest bardzo niekorzystny dla wnoszenia problemu mniejszościowego przed Ligę Narodów. Uchwały madryckie Rady Ligi dotychczas zdają swój egzamin życiowy bardzo dobrze i nie dały ani jednego powodu, że są niewystarczające dla ochrony mniejszości narodowych. Zresztą wyczerpująca ocena uchwał madryckich będzie możliwa dopiero po upływie dłuższego czasu, z czego zdawali sobie sprawę wszyscy mówcy, zajmujący się problemem mniejszościowym na zeszłorocznym Zgromadzeniu. Nawet ci delegaci, którzy byli szermierzami idei stworzenia dla spraw mniejszościowych stałej komisji i przyznania mniejszościom prawa strony w sporze z danym państwem, oświadczyli podczas dyskusji zeszłorocznej, że pragną odczekać na rezultat zastosowania systemu ustanowionego przez raport madrycki.

Trudno tedy uznać chwilę obecną za odpowiednią dla badania procedury mniejszościowej. Przeciwnie stwierdzić należy, że aktualność kwestii mniejszościowej jest mała i na forum międzynarodowym nie może liczyć na szczególne zainteresowanie.

W każdym razie to uporczywe dążenie Niemiec do narzucenia państwom, które podpisały traktaty, obowiązujące je do szczególnej ochrony praw mniejszości, — dalszych zobowiązań jest bardzo charakterystyczne. Równocześnie bowiem Niemcy nie mają pod tym względem żadnych

Rząd Brüninga wywołuje dalsze bezrobocie.

Wojna handlowa z Finlandją i Holandją.

Berlin. Memoriał, złożony rządowi przez Związek Przemysłowy Rzeszy („Reichsverband der deutschen Industrie“) ostrzega przed możliwością zerwania traktatu handlowego z Finlandją, które to zerwanie mogłoby dla Niemiec mieć fatalne skutki.

Poszczególne niemieckie traktaty handlowe, opowiada memoriał, są ze sobą ściśle związane, wypowiedzenie jednego traktatu byłoby pierwszym

crokiem do podważenia całego niemieckiego systemu handlowego. Wywóz niemiecki daje pracę 3 milionom robotnikom niemieckim.

Zerwanie traktatu handlowego oznaczałoby bezrobocie dla owych milionowych Rzesz. Na zakończenie związek przemysłowy wskazuje na niebezpieczeństwo, jakie grozi przemysłowi niemieckiemu z powodu bojkotu towarów niemieckich w Holandji.

Minister Dietrich przeciw zasiłkom dla bezrobotnych.

Berlin. Minister Finansów Rzeszy Dietrich wygłosił dłuższe przemówienie o sytuacji gospodarczej Niemiec, podkreślając, że główną przyczyną (?) kryzysu gospodarczego jest bezrobocie.

Zapomogi udzielane osobom pozostającym bez pracy, pochłaniają rocz-

nie sumę 2-ch miliardów marek; subwencje państwa na ten cel stanowią największą pozycję w budżecie.

Suma ta, według słów Dietricha podniesie się prawdopodobnie w następnych miesiącach, co przyczyni się do spotęgowania kryzysu gospodarczego Niemiec. (!)

Niezwykłe upały w Ameryce.

Nowy Jork. Przez cztery dni w Nowym Jorku panowały tropikalne upały. Temperatura wynosiła przeciętnie 35 stopni Celsjusza w cieniu, a na rozgrzanych placach asfaltowych dochodziła do nieprawdopodobnej wysokości 58 stopni Celsjusza. O szalonej temperaturze świadczy fakt, iż zwozono stalowe mosty na rzece Harlem między dzielnicami Manhattan i Bronx, które podnoszą się dla prze-

jeżdżających okrętów, tak się rozgrzały i rozszerzyły pod wpływem gorąca, że nie można ich było zamknąć i trzeba było używać pochodni acetylenowych dla odpiłowania zbyt wydłużonych krawędzi. Przez ten czas ruch samochodowy musiał być wstrzymany i tysiące właścicieli samochodów musiało w skwarze wyczekiwać do końca operacji, aby przedostać się na drugą stronę rzeki.

ogólnych zobowiązań międzynarodowych i w stosunku do swych obywateli narodowości polskiej, litewskiej, łużyckiej i t. d. nie zmieniły wcale postępowania. Konwencja Genewska dotyczy bowiem tylko Śląska, a rozporządzenie w sprawie szkolnictwa polskiego i duńskiego ma moc obowiązującą jedynie na obszarze Państwa Pruskiego. Poza tem w praktyce zarówno postanowienia konwencji niemieckiej, jak i rozporządzenia szkolnego są przez władze administracyjne silnie ograniczone.

Równocześnie z kwestją mniejszościową wysunąć mają Niemcy we wrześniu w Genewie bardzo silnie problem rozbrojenia, korzystając z zatargu francusko-włoskiego na temat rozbrojenia morskiego. Posunięcie to będzie godziło przede wszystkim we Francję i ma być zapowiedzią kampanii, jaką przygotowują Niemcy na listopadową sesję komisji rozbrojenia. Po olbrzymich wysiłkach konferencji londyńskiej, która rozczarowała wielu bojowników rozbrojenia, projektowane wystąpienie Niemiec na temat rozbrojenia będzie nosiło charakter de-

magiczny. Wracając jeszcze do wrześniowej sesji Zgromadzenia Ligi Narodów, będzie ono i z tego względu ciekawe, ponieważ Zgromadzenie będzie musiało zająć jakieś stanowisko wobec niewczesnego pomysłu Brianda o Stanach Zjednoczonych Europy. Ciekawym będzie, jakie temu pomysłowi nada znaczenie sam Briand, którego zapal ostudzony został już przez Niemcy, Włochy, Anglię, że wymienimy tylko najpoważniejsze państwa.

Co się zaś tyczy rządu niemieckiego, to lepiejby pp. kanclerz Brüning i minister Curtius uczynili, gdyby przestali występować w roli obrońców minionych mniejszości w Genewie, a pomysłili raczej o zagwarantowaniu praw dla takich drugorzędnych obywateli Państwa Niemieckiego, jak Polacy, Litwini, Serbo-Łużycanie i inni.

W każdym razie w walce o te prawa, my ze swej strony, nie ustaniemy i ustać nie możemy. Wybory do parlamentu Rzeszy dają nam jak najlepszą okazję, ażeby wystąpić z naszymi słusznymi żadaniami. Musimy dołożyć wreszcie wszelkich sił, ażeby zdobyć mandat do parlamentu Rzeszy z listy naszej własnej, polskiej partii.

Prezydent Hindenburg nie jest chory.

Berlin. Wbrew wiadomościom, nadchodzącym z Bielefeldu i donoszącym o nagłym zachorowaniu prezydenta Rzeszy, ze strony miarodajnej oświadczone, że prezydent Hindenburg czuje się zupełnie dobrze i cieszy się najlepszym zdrowiem.

Demokraci Wschodnich Prus idą pod komendą Młodokrzyżaków.

Berlin. Na nadzwyczajnej konferencji niemieckiej partii demokratycznej Prus Wschodnich postanowiono rozwiązać organizację i wstąpić do partii państwowości Rzeszy, oddając nowemu stronnictwu aparat partyjny do dyspozycji.

Decyzja ta została przyjęta większością 41 głosów przeciwko 5-ciu przy wstrzymujących się od głosowania. Nadprezydent Prus Wschodnich Siehr głosował za wstąpieniem do partii państwowości Rzeszy.

Pieniądze już płyną na cele germanizacyjne.

Berlin. W rozmowie ze współpracownikiem dziennika „Lignitzer Tageblatt“ o akcji propagandystycznej, prowadzonej przez znaczną ilość dzienników we wschodnich prowincjach Niemiec, kanclerz Brüning powiedział m. inn., że skutki praktyczne przyrzeczonej pomocy dla wschodnich prowincji Rzeszy ujawnią się w najbliższym czasie. Zrealizowanie programu pomocy jest najpierwszym zamięreniem rządu, który na jesieni w ziemie zamierza opracować program, rozciągający się na lat kilka.

Utworzenie komisariatu dla prowincji wschodnich.

Berlin. Dekretem prezydenta Rzeszy skasowane zostało ministerstwo terenów okupowanych. Minister Trewiranu pozostanie w gabinecie, jako minister bez teki. Według pogłosek Trewiranu ma być niebawem mianowany komisarzem Rzeszy dla spraw terenów wschodnich państwa niemieckiego.

Briand rozmawia z ambasadorem Niemiec.

Paryż. Ambasador niemiecki von Hoesch przyjęty był wczoraj przez ministra Brianda. W rozmowie poruszane były następujące kwestie: sprawa zasądzenia francuskiego sportowca Cuvelier przez sąd niemiecki, następnie sprawy, które mają być poruszone na wrześniowej sesji Ligi Narodów oraz kwestia unji europejskiej.

Bilans Banku Reparacyjnego.

Genewa. Ogłoszony oficjalnie bilans Banku Wypląt Międzynarodowych zamyka się w aktywach i pasywach sumą 1,304,653,650 fr szw.

100 tys. marek poszło z dymem.

Racibórz. Szkody, jakie wynikiły wskutek pożaru w tartaku i heblarni w Raciborzu, wynoszą 100 tys. marek na szkodę Śląskich Zakładów Drzewnych. Zdaje się nie ulegać wątpliwości, że pożar powstał wskutek podpalenia.